

Zadanie 7.1. Ochrona różnorodności biologicznej roślin sadowniczych i ozdobnych dla zrównoważonego rolnictwa

Kierownik zadania: **dr E. Rozpara**

Wykonawcy: mgr P. Bielicki, mgr A. Buńkowska, mgr A. Głowacka, mgr T. Golis, mgr G. Hodun, dr D. Kruczyńska, mgr B. Koziński, dr hab. J. Lisek, mgr I. Rębisz, dr M. Sitarek, dr D. Sochacki, mgr J. Wójcik-Seliga

Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach posiada najbogatszą w Polsce kolekcję (*ex situ*) roślin sadowniczych i ozdobnych. Zgromadzono w niej łącznie 6 230 genotypów. Wśród roślin sadowniczych największą grupę stanowią drzewa owocowe – 3 505, a następnie rośliny jagodowe – 1 168. W grupie roślin ozdobnych utrzymywanych jest łącznie 1 557 genotypów, z czego 595 w Punkcie Doświadczalnym w Lisewie k. Malborka, w ramach kooperacji. Kolekcje odmian drzew owocowych są prowadzone w formie wieloletnich nasadzeń, oddzielnie dla każdego gatunku i obejmują: jabłoń, gruszę, śliwę, wiśnię, czereśnię, brzoskwinię, morelę, leszczynę i orzech włoski. Utrzymuje się także kolekcje: podkładek drzew ziarnkowych, podkładek drzew pestkowych oraz dzikich gatunków z rodzajów *Malus*, *Pyrus*, *Prunus* i innych roślin o jadalnych owocach. W oddzielnej kwaterze rosną genotypy pozyskiwane sukcesywnie w czasie ekspedycji naukowych. W 2012 roku, w czasie wyjazdów w różne regiony Polski, ścięto i przeznaczono do rozmnożenia zrazy z 86 różnych drzew owocowych, które rosły w ogrodach przydomowych, na polanach i nieużytkach. W najbliższych latach będzie podjęta ich identyfikacja. Z ekspedycji pozyskano również 9 genotypów roślin ozdobnych.

Kolekcje odmian poszczególnych gatunków roślin jagodowych są utrzymywane w warunkach polowych. Wyjątek stanowi winorośl, której genotypy, mało wytrzymałe na niskie temperatury, utrzymuje się także pod osłonami – w szklarni i tunelu foliowym. Oprócz powszechnie uprawianych na skalę towarową drzew i krzewów owocowych, utrzymywana jest także kolekcja mało znanych gatunków roślin sadowniczych, takich jak: rokitnik, dereń jadalny, bez czarny, jagoda kamczacka, róża owocowa, aktinidia i świdośliwa. Są one cenione ze względu na odżywcze i prozdrowotne właściwości owoców. Dlatego zainteresowanie nimi wzrasta, nie tylko wśród działkowców. Kolekcje cebulowych roślin ozdobnych, ze względu na specyfikę tych gatunków, muszą być corocznie odnawiane. Na okres zimy cebule wykopuje się i przechowuje w chłodni, a następnie wiosną wysadza na uprzednio przygotowane poletka.

We wszystkich kolekcjach, corocznie, sporządza się szczegółowe opisy wybranych genotypów. Do tego celu wykorzystuje się deskryptory UPOV, IPGRI lub COBORU opracowane dla poszczególnych gatunków. Zgodnie z przyjętym planem na 2012 rok zwaloryzowano i wykonano dokumentację fotograficzną 90 genotypów: 33 drzew owocowych, 11 roślin jagodowych i 46 roślin ozdobnych.